

BIBLIA

A decemberi elmélkedéseket sorrendben Bajnok Dániel, Bajnok Krisztof, Benyhe Zsuzsa, Bajnokné Benyhe Judit és Bajnok László, a januáriakat Kovács László írta.

December 6. – Advent 2. vasárnapja – Lk 3,1-6 – „Készítsétek el az Úr útját...!”

Miért olvassuk az evangéliumot? (Feltételezve, hogy olvassuk egyáltalán...) Mit remélünk attól, hogy olvassuk? A mai napra rendelt szentírási szakaszban, miként cseppben a tengert, szemügyre vehetjük a kérdés-re adható válaszok sokféleségét.

A történezs számára becses forrás e rész, amely révén nagyjából datálható Keresztelő János fellépése, s rajta keresztül Jézusé is: Tiberius császár uralkodásának tizenötödik esztendeje Kr. u. 28-ra vagy 29-re esik. Föltűnhet, hogy az evangélista milyen erősen törekedett arra, hogy pontosan megjelölje a kor emblemátikus figuráit (Pilátus, Heródes Antipász, Annás, Kaifás stb.), ezáltal elhelyezve Jézus életét és tetteit a kor viszonyai közt.

A szentírástudós megállapíthatja, hogy az evangélista ószövetségi idézettel él, ám néhány ponton nem követi hűen Izaiás (40,3-5) szavait. Egy példa: „Tegyétek egyenessé a mi Istenünk ösvényét” – áll a Septuagintában, de Lukács ehelyett

visszaul az előző mondatban említett „Úr”-ra: „tegyétek egyenessé az Ő ösvényét”. Talán azért tesz így, hogy az olvasóban ne merüljön föl kétely: a próféta személyesen Jézus Krisztus útjának előkészítését jövendöli meg, és e fölszólításnak Keresztelő János volt a fő címzettje és beteljesítője.

Sokan olvassák a Bibliát irodalmi műként, esetleg esztétikai élményt vagy frappáns idézeteket keresve. Izaiás szavaiban mindez könnyen meglelhető. Az ellentétekben is szép párhuzamokat alkotó gondolatritmusok jelmondatnak vagy a feltámadás reményét hordozó sírfeliratnak is megteszik.

Számos egyéb motiváció lehetséges, ami miatt valaki a Szentírás olvasásával töltheti az idejét – és talán mégsem hallja meg belőle Isten szavát. Ahhoz ugyanis nemcsak a szavakat kell figyelni, hanem befelé is, a saját lelkünk mélyére is. A szavak csalfák lehetnek: jól tudjuk ma már, hogy számtalan fordításon, szerkesz-

tésen, szándékos vagy véletlen módosításon ment keresztül a mai Biblia minden egyes sora. És mégis kitűnő ez a szöveg, ha azzal a céllal olvassuk, hogy miként tehetnénk rendbe széthullott életünket, vagy miként csiszolhatnánk mind tökéletesebbre azt, ami így-úgy működik. Csak meg kellene hallanunk, hogy „Izaiás szava” (akár megváltoztatva) nekünk is szól: ösvényt kell készítenünk Isten számára, mert a mi munkálkodásunkon keresztül válhat élő erővé. Meg kell változtatnunk a gondolkodásunkat (*metanoia*) Isten hatalmáról és erejéről, ha eddig abban bízunk, hogy majd bármit megtesz helyettünk. Megváltás ide, feltámadás oda: Isten semmit sem tehet meg helyettünk, hanem csakis általunk és embertársaink által. Merítsünk hát erőt e szentírási szakaszból mindannak megtételére, amiért máskor csak imádkozni szoktunk, hogy az Úr tegye meg – helyettünk.

December 13. – Advent 3. vasárnapja – Lk 3,10-18 – „Akkor hát mit tegyünk?”

Az ember vágyik valamilyen abszolút és konkrét igazságforrásra, aki mindig megmondja, hogy adott helyzetben mi a jó döntés, mi a jó irány. Egy szülőre, aki megvéd és biztonságot nyújt, aki minden pillanatban tudja, mi a helyes; akinek lehet elmentmondani – hiszen gyereklétünk meghatározó igénye, hogy ellentmondhassunk –, de akinek mindig igaza van, és ha bajba kerülünk, tudja, merre van a kiút a szorult helyzetünk-ből. A bennünk élő Gyermeke Szülőigénye nem attól függ, hogy hány évesek vagyunk. Bár vannak, akik látszólag tökéletes magabiztossággal választanak a lehetőségeik közül, könnyen lehet, hogy ez csak szerep: a jó – tévedhetetlen – szülő szerepét szeretnék eljátszani.

Jó lenne néha letenni a döntés felelősségét. Ezért is kérdezhetette a nép

Jánostól: Mit tegyünk? És János jó tanító, jó szülő akar lenni, így nem mondhatja azt, hogy „Gyerekek, én nem válaszolhatok nektek, mert NEM TUDOM!” Ehelyett válaszol úgy, ahogyan tőle telik: Osszátok meg egymással a javaitokat, és ne gazemberkedjétek! Rossz a válasz? Egyáltalán nem az. De Jézus hasonló helyzetben ehelyett ezt mondja: Úgy szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket! Azt tegyétek, amit veletek szeretnétek, hogy tegyenek! Ennél konkrétabb választ nem adhat ő sem. A választás, a döntés a mi feladatunk és felelősségünk marad.

És megrázó, amikor szembesülünk azzal, hogy az életben nincs „visszavonás” gomb. A közelmúltban két, számomra nagyon fontos ember ment el hirtelen. Anyi mindent kellett volna még elrendezni, tisztázni, meg-

beszélni, elmondani, megkérdezni!... „s bár megtettem, amit tenni lehetett, de egy gyerek nem tud úgy szülőt temetni, hogy ne azt érezze, valamit még tehetett volna. Valamit, amit ezért vagy azért, mert azt gondolta, ez még máskor is megtehető, hisz nem fog bekövetkezni a végérvényes esemény, amikor végül bekövetkezett, de nem tette meg, s ez a nem-megtevés ettől fogva végérvényesen nem-megtevés marad” (Háy János: A mélygarázs).

Istenem, olyan jó volna „megtevőnek” érezni magam! Adj erőt a tettekhez, adj figyelmet, hogy felismerjem szándékaidat a lelkiismeretemben és a többi emberben, és adj belátást ahhoz, hogy ne a saját igazamat, hanem mindig a jót keressem!

December 20. – Advent 4. vasárnapja – Lk 1,39-45 – „Boldog, aki hitt...”

A festő ecsetjére kínálkozó, kedves és emberi témát egyedül Lukács füzi bele evangéliumába. Nem foglalokozom a történet hitelességét megkérdőjelező észérvekkel, csak a monda-

nivalóra gondolok. Az igazán nőies jelenet nagyon is lejátszódnak, bár leírásakor és a középkor gondolkodásában is újszerű lehetett. Az egyház Nagy Szent Gergely pápa óta törek-

szik közel hozni a néphez a vallási életet. Az anyagi üdvözlés és a születés mellett már a 6. századtól e találkozás volt a legkedveltebb a Szűz Mária-ábrázolások közt, majd a 13.

század elején július 2-ra rögzítve hivatalos ünneppé emelték. A világ-egyház a *látogatás*, a *"vizit"* szóval illeti az ünnepet. Nálunk a népi lelkület és gyakorlatiasság Sárlos Boldogasszony ünnepévé avatta, amely az aratás kezdetéhez kapcsolódott. A jámbor néphit még szüleink korosztályában, és kiváltképp paraszti társadalmunkban Mária oltalma alá helyezte a nyár legjelentősebb munkáját.

A nyári ünnep evangéliuma a *Magnificat* himnikus sorait is magában foglalja, az adventi várakozásban viszont inkább a két Istenre figyelő,

áldott állapotban levő asszony intim találkozására érdemes figyelni. Mária és Erzsébet fölfoghatatlan ígéret birtokába került. Nem tudjuk, mi játszódhatott le bensőjükben, de az Istennek való alapvető odaadottság tette őket, illetve családjukat kiválasztottá. De a hitük mit sem ért volna a nélkül, ahogyan szolgáló készséggel adták át magukat a feladatnak. Mária nyílt szívű leánykaként még nem számolt a veszélyekkel – de a már idős korba hajló Erzsébet sem fogadhatta aggályoskodva a Zakariásnak adott angyali ígéretet, mert az ő

szankcionálását nem jegyezték föl. Lehet ezt az abban a korban alárendelt női szerep számlájára írni, de az Isten és ember vonatkozására jól illik a lekerekített, belesimuló anyai magatartás. Agyonracionalizált korunkban ezt a feltétlen hitet és meggyőződésen alapuló bizalmat tanulhatjuk meg tőlük. Bármilyen történet, Isten a tenyeren hordoz bennünket, ha nem látjuk is a célt abban, ami éppen történik velünk. Ma sem kell több bátorság az Istenre hagyatkozáshoz. Nélkülünk nem valósulhat meg bennünk Isten semmilyen magasztos terve!

December 25. – Karácsony – Lk 2,15-20 – „...és megtalálták a kisgyermeket.”

Az evangéliumok keletkezésének idején élt keresztényeknek minden bizonnyal valós igényük volt, hogy Jézus gyermekkoráról, születésének körülményeiről is hírt kapjanak. Lukács evangélista nevéhez kötjük a karácsonyi események csodálatos történetének leírását. Ennek egyik részlete a mai evangélium. A Messiás születésére várakozó és vágyakozó pásztorok csodálatos találkozási Isten angyalaival – történetileg nehezen igazolható, mégsem tudom soha elérzékenyülés nélkül olvasni Jézus születésének történetét. Számomra ugyanis egyáltalán nem lényeges, hogy Jézus születését valóban égi jelek kísérték-

e, vagy „csak” Mária és József élte át a csodát, amit egy új kis élet földre születése jelent. Sokkal fontosabbnak tartom a születés jövődölésének társadalmi, szociológiai üzenetét.

Az biztosra vehető, hogy a valódi Jézus személyiségének és tanításának ismerete indította az evangélium szerzőjét arra, hogy a születés körülményeit ne királyi palotába, bársonyos ágyba helyezze. Az angyalok híradása a csodás, mesészerű események ellenére sem fedi el a karácsonyi történet lényegét: „Ne a seregek Urát várjátok, ne a hatalmasok, a gazdagok és az uralkodók között keressétek a Messiást! A ti Messiásokotok a szegény, el-

csigázott, be nem fogadott, istállóban meghúzó szülők jászolba fektetett gyermeke.” Az evangélista – a történet megírásakor – már tudja, hogy a jászolba fektetett, kiszolgáltatott gyermek – felnövekedvén – minden emberi lény közül a legközelebb fog kerülni a Teremtő Atya megértéséhez.

Hogy Mária és József mire gondolt, amikor kicsi gyermeküket karjukban tartották – azt csak sejtethet, de azt tudom, hogy óvó, védő, meleg szeretetük és odafigyelésük nélkül nehezen teljesülhetett volna az Atya akarata, az, hogy a gazdagságot és hatalmat elutasító Jézus hírt hozzon nekünk, embereknek az Ő Országáról.

December 27. – Szent Család vasárnapja – Lk 2,41-52 – „...hallgatta és kérdezte őket”

Az evangéliumok érdekes keverékei a tárgyyszerű történetleírásoknak és az úgynevezett „midrás” műfajnak, azaz a nem szó szerint, hanem a Szentírás szellemében értelmezendő leírásoknak. Lukács egyaránt gyakran alkalmazta mindkét műfajt. Az alapcselekmény történetisége ebben az esetben is teljesen hihető: Jézus családja gyakorló vallásos családként minden évben felment a vallási központba, Jeruzsálembe. Ott egyik alkalommal az éppen tizenkét éves, kamasz Jézus elkeveredett a szüleitől. Hogy ez teljesen életszerű, ezt tanúsíthatom: valamikori kisgyermekes szülőként bizony én is megéltem ezt, talán még cifrábban.

Viszont a történet folytatása (három nap múlva, ámulatot keltve, taní-

tómesterek között) kissé túlszínezettnek tűnik. Szigorúan vett történetisége helyett (esetleg mellett?) leginkább arra utalhat, hogy Jézust eszmélődésének kezdete óta erősen foglalkoztatták az Istennel kapcsolatos gondolatok, ismeretek. Sőt, továbbmenve, a szerző itt valószínűleg Jézus Istenre figyelésének korai jelét, valamint okosságát is be akarta mutatni. Kitérően megjelenítette azonban Jézusnak máig is érvényes egyik módszerét: „hallgatta és kérdezte” a tanítómestereket. Az már más lapra tartozik, hogy a későbbi korok művészetében legtöbbször úgy jelenítették meg ezt a képet, amint a gyermek Jézus – isteni tudásánál fogva – tanítja, kioktatja a felnőtteket. Egyébiránt a szöveg szerint a kioktatásból jutott az aggódó

szülőknek is: „Miért kerestek? Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?” Számomra nehezen hihető, hogy ez pontosan így történt volna meg. Inkább Lukács üzenetét kereselem benne: A cseperedő kamasz Jézus már az Istent tartja legfontosabbnak, minden más előtt. Mint ahogy minden gyermekben már felfelvilan a későbbi felnőtt, úgy villant meg ebben a részben a későbbi Emberfia. Azután visszatért szüleihez, és szófogadóan élte tovább a szokásos gyermekéveket.

Számunkra azonban megszívlelendő az eredeti módszer: meghallgatni, megérteni és kérdezni egymást – és egészséges óvatossággal kezelni saját kinyilatkoztatásainkat!

Január 3. – Karácsony 2. vasárnapja – János 1,1-18 – A megkeresztelt filozófia

A Jézus-születés időszakában érdekes születésre fordítja figyelmünket az ún. János-prológos, János evangéliumának bevezetője. Hogyan is született ez a bevezető, amely a Logoszról szól, s amit a mi fordításunk Igének fordít?

1) A görögök

A *logosz* görög szó, jelentése szó, beszéd, de jelenti valaminek a lénye-

gét, az értelmi képességet és annak működését is.

A korai görög filozófusok közül Hérakleitosz nemcsak az univerzum rendjének, hanem forrásának, működtetőjének és fenntartójának is tekintette a logoszt, végül az emberi megértést és annak kifejezését is értette rajta.

Platón szerint a *logosz* az értelmi intelligencia, amely értelmes renddel látja el és irányítja a világot.

2) A zsidók

A *Logosz* a zsidó Bibliában mint az Isten szava, a teremtés eszköze és a természet irányítója szerepel.

A görög kultúra és a zsidó vallás találkozásakor a hellenista irodalom-

ban a két szemlélet egyeztetésére történt kísérlet a zsidó vallásbölcselek körében.

Fontos szereplő számunkra ebben a kísérletben Alexandriai Philón, aki Jézus korában élt (Kr. e. 20 – Kr. u. 50). Alexandriai nemes családból származott, a család kapcsolatban állt a Heródes dinasztiával és a római császári udvarral is (Gaius Caligula).

Philón szerint a filozófia rendelkezése a bibliai kinyilatkoztatásból megismert bölcsesség szolgálata. Ennek megfelelően az ő gondolkodásában a Logosz központi helyet foglalt el. Nagyon röviden: a Logosz Isten legfőbb hatalma, amely egyesíti Isten értelmét, erejét és jóságát. A Logosz Istennek „másolata”, amelyen keresztül a világ rendje és az emberi intelligencia teremtett. A Logosz a bibliai Bölcsesség és Törvény, amely Isten

gondolatainak és ideáinak legátfogóbb kifejezése, ami viszont a Törvénnyel, a Tórával azonos, minden teremtés mintájával, azzal a Törvénnyel, amely mindent fenntart és irányít.

3) A keresztyények

Az eddigiekből könnyen felismerhetjük, hogy honnan származik János evangéliumának bevezetője.

Annak idején Alexandriai Philón átvette a hellenista Logosz-tant, és alkalmazta a zsidó Bibliára. A János-evangélium pedig megkereszteli Philón vallásfilozófiáját úgy, hogy a görög és zsidó Logoszt egyszerűen behelyettesíti a názáreti Jézussal, akit ő Isten fiának és a világ megváltójának nevez.

Vagyis az isteni Logosz jelent meg Jézusban, aki által lett a világ, és aki a világba jött Bölcsesség és Ke-

gyelem (=Szeretet), akit a világ nem fogadott be.

Noha megjelent a Keresztelő, aki előre hirdette a Világosság eljövését, az igazság és kegyelem megjelenését a világban. Tanúságot is tett róla. A világ nem fogadta be a világ Világosságát, akik azonban befogadják, maguk is a Világosság fiai lesznek.

– Az új filozófiai nézeteket később is „megkeresztelte”, beolvastotta magába a keresztyénység (pl. Aquinói Tamás a skolasztikus filozófiát, Teilhard de Chardin a fejlődélméletet stb.), és a divatos nézetek hívei lelkesen vallották is ezeket. Csak hogy ezek nem pótolhatják a názáreti Jézus örömeit, amely életünk boldogságának feltétele, és amely így hangzik: „Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket” (Jn 15,12)!

Január 10. – Jézus keresztelkedése – Lk 3,15-16.21-22 – A megkeresztelt nem keresztelt

A víz tisztít. Megtisztítja a testet a szennytől, így alkalmas eszköz a lélek tisztulásának jelképezésére. Éppen ezért a vallások gyakorlatában az ősi totemizmustól kezdve a misztériumvallásokon át Keresztelő János beme-
rítő szertartásáig megtaláljuk a vízbe merítést vagy vízzel leöntést. A különös csak az, hogy Jézus beme-
rítkezik Jánosnál, de ő maga senkit nem merít be (Jn 4,2).

1) János beme- rítő mozgalmá

A zsidó nép Messiás-várása felfokozott volt Jézus korában. Ekkor jelenik meg egy nagy hatású próféta: János, Erzsébet és Zakariás pap fia, aki a pusztában nevelkedik. Minden bizonnyal abban az esszénus közösségben, amely kivonult a Városból és Templomból, azok vezetőinek bűnössége miatt. János kivált a közösségből, és a Jordán-folyónál a Messiás érkezését hirdette a végítélet prófétájaként. Megtérésre szólította fel a népet, és a megtérés jeleként vízbe merítette az embereket. A nép őt magát már-már magának a Messiásnak gondolta. Ez ellen tiltakozik azzal, hogy ő csak vízzel keresztel, de a

Messiás Lélekkel és Tüzzel fog keresztelni, búzáját a csűrbe gyűjti, a pelyvát pedig olthatatlan tűzre veti.

2) Jézus tanítványgyűjtő mozgalmá

Jézus a nagy Keresztelőnek rokona volt, aki apja műhelyében ácsként dolgozott. Ő is elment a Jordánhoz, és ő is beme-
rítkezik, vagyis csatlakozott János beme-
rítő mozgalmához. De nem lett a végítélet prófétája, János lefejezése után sem. A víz másként hatott rá. Könnyen elgondolható, hogy az askéta János kezei között a vízben fuldokolni kezdett. A vízből felbukkanva pedig a napnál világosabb lett számára, hogy vízbefojtós, fejszés, tűzben égető Isten nincsen. Mély lélegzetet vett, és hálával gondolt az ő Istenének új arcára: az Atyára. Ezután a negyvennapos pusztai magányban átgondolja ezt az istenél-
ményt, aztán elindítja a maga mozgalmát, a szelíd Lélek és szerető Atya hirdetését. Tanítványgyűjtésbe kezd.

3) A János-tanítványok és Pál be- avató szertartása

Tudjuk, hogy Jézus tanítványai közül többen János tanítványai közül

kerültek ki (Jn 1,35-51). Ők nyilván követték első mesterük példáját. Evangéliumában János (az evangélista) leírja, hogy „Jézus Júdea földjére ment tanítványaiival. Ott tartózkodott velük, és keresztelt” (Jn 3,22), majd később folytatja, hogy „a farizeusok úgy értesültek, hogy Jézus több tanítványt szerez, és többet keresztel, mint János. Valójában Jézus maga nem keresztelt, hanem csak a tanítványai” (Jn 4,2). A keresztes mint beavató szertartás a keresztyén egyházakban legfőképpen Pál apostol teológiájának köszönhető. Ő a zsidó körülméletési szertartás helyébe a keresztes szertartását helyezte, amely a katekizmus szavai szerint „megszabadít az eredeti bűntől és minden más bűntől, és Isten gyermekeivé és az egyház tagjává teszi az embert”.

– A jézusi missziós parancs (Mt 28,19) már az ősegyház gyakorlatát fogalmazhatja meg, amelyből azért világosan kiderül, hogy előbb Jézus tanítványává kell lennünk, a víz csak azután jöhet, megtérésünk és Jézusnak való elköteleződésünk jeleként.

Január 17. – Évközi 2. vasárnap – A kánai menyegző – Jn 2,1-12 – Vízből bor?

Gyerekként roppantul élveztem a bűvészeket, ahogy a kalapból kirepítik a galambokat, vagy később a legdurvább varázslatot, amikor kettéférszelnek egy ládában egy nőt, aki pár pillanat múlva kacagva ugrik elő a ládából. Felnőtt fejjel elgondolodom az én Jézusomról. Kérdezem magamtól, hogy ott kinn a pusztában arra készült-e fel, hogy csodajeleket tegyen, varázserejével elbűvölje tanítványait és hozzá tóduló tömegeket?

Milyen Jézus volna nekem szimpatikus, mondjuk a kánai menyegzőn?

1) Első út a tanítványokkal

A Jordán vizében történt istenél-
ménye után a pusztában elhatározza, hogy tanítványokat gyűjt, akiknek elmondja, kicsoda az Isten. Talán Jahve, a zsidó törzsi Isten, a hadak ura és Istene? A végítéleten minden bűnt megtorló, bosszúálló Isten? Vagy az

Apánk, aki csak szeretni tud? Még ha gonoszok vagyunk, akkor is szeret, és addig szeret, míg viszont nem szeretjük.

Az első tanítványok Keresztelő Jánostól átpártolnak hozzá, és ő a Jordántól hazatérve Názáretbe, meg-
lepi anyját az új barátokkal. Anyja pedig meglepi őt a kánai rokon lakodalmának hírével. Anyja kétségbe is esik, amikor megtudja, hogy fia be akar állítani hetedmagával a lagziba.

2) *Hétnapos lakodalom Kánában*

A zsidóknál hét napig tartott a lakodalom. Elképzélhető, hogy a szegényes Mária-rokonok mennyire megijedtek, mikor a názáreti Mária fia megjelenik szedett-vedett csapatával. De mit tehet ilyenkor az ember, jó képet vág a dologhoz. Az ifjú pár pedig megöleli, megcsókolja a kedves rokont, és leültetik a vendégeket. A szertartás egy hétre elosztva csodálatos, de a bor egy hétre biztosan nem elég. A násznagyot, aki felelős a zökenőmentes ünneplésért, majd' megüti a guta, de Jézus anyjában is csak fokozódik a feszültség. Noszogatni is

kezdi a fiát, aki bizony nem a legkedvesebb az édesanyjához.

3) *A víz és a bor*

A keleti elbeszélésmód nagyon bővöletes. Ha felkel a Nap, azt nem ilyen pörén mondják el, ahogy mi, nyugati racionalisták, hanem szépen, színesen, keletiesen. Valahogy így: „A horizonton égő tűzgolyóként fénylőn megjelent a nappal Csillaga, arany sugaraival elborítja a Földet...”. (De abbahagyom, mert úgysem tudom a nyelvüket).

Szóval térjünk vissza a vízhez és borhoz! Kinn a korsók már tele víz-

zel, benn a poharak üresen. Itt az idő a csodára! Töltsétek tele a poharakat! És akkor Jézus elmondja istenélményét, amely ott a Jordánál, a vízben történt. És megigézi hallgatóit a világ legcsodálatosabb hírével: Az Isten csupa Szeretet!

– És ekkor a víz is borrá változik a násznép szájában, és az istenfélelem istenszerelemmé válik a szívükben. Örülnek és örvendeznek, egymás nyakába borulva... Ha volt, akkor csak ez lehetett a Jézus szándéka szerinti kánai csoda, Jézus első csodája.

Január 24. – Évközi 3. vasárnap – Jézus Názáretben – Lk 4,14-21 – Jézus ámulatba ejt

„Megvilágosodása” után Jézus a Jordántól és a pusztából Galilea vidékére ment. Tanító körútján tanítványaival Názáretbe is eljutott. Názáretbe, ahol nevelkedett, és ahol apja mellett ácsként dolgozott. És ahonnan, felszámolva mesterségét, elhagyva anyját és otthonát, elindult a nagyvilágba.

1) *A názáreti zsinagógában*

Elgondolható, hogy az egész kisvárosban micsoda izgalom uralkodhatott el, hiszen az egész tartományból hozzájuk is eljuthattak a hírek. A zsinagóga bizonyára teljesen megtelt a hírneves „földi” meghallgatására. A zsinagógában minden férfi olvasásra jelentkezhetett. Jézus természetesen szólásra jelentkezett a zsinagóga előjárónál, aki az Izaiás-tekercset adta át neki. A tekercset kibontva Izaiján 61. fejezetének 1-2. verse állt előtte.

2) *A felkent próféta küldetése*

A zsidóknál az ókorban a prófétákat, királyokat és főpapokat olajjal kenték fel küldetésük teljesítésére.

Döbbenetesen hangozhattak a szavak Jézus szájából: „Az Úr Lelke rajtam, ő kent föl engem...” Hát még a küldetés egyáltalán nem „lelkiző”, hanem az egész társadalmat érintő (szociális) programja: örömhír a szegényeknek, gyógyulás a megtört szívűeknek, szabadulás a raboknak, világosság a vak (vezetőknek), szabadulás az elnyomottaknak, kegyelmi esztendő (Jóbel-év) az egész népnek. Ez az utóbbi azt jelentette (többek között), hogy minden 50. esztendőben vissza kellett adni eredeti tulajdonosának vagy leszármazottjának azt a földet, telket és házat, amely az előző években idegen kézre került!

3) *Jézus ámulatba ejt*

Megdöbbenő csend állhatott be a zsinagógában. Csak a tekercs susogását lehetett hallani, amint Jézus összehajolva azt, majd átadja a templomszolgának, és leül.

Most, most mi következik? Minden szemben felcsigázott érdeklődés.

Mindenki átérzi a pillanat magasztosságát és fenségét. És bekövetkezik a kijelentés: „Ma beteljesedett az Írás...!”

Jézusnak a felolvasott részhez fűzött szavai nincsenek lejegyezve. De miről is szólhattak volna, mint az „új Isten” meghirdetéséről, az Atyáról; az új világ megeremtéséről, az Isten Országáról, ahol beteljesednek az írás szavai.

A szavak átizzítják még a falakat is, és a „megvetett város”, Názáret szegény népe elájul a hallatlan, mesébe illő szavakon.

– De rövidesen bekövetkezik a felocsúdás... Ugye mi is hogy elbűvölődünk az Ország eszményeitől, az alternatív társadalom álmától és... Még álmodunk tovább? Vagy felocsúdtunk? Hiszünk-e még a Prófétának?!

Január 31. – Évközi 4. vasárnap – Jézus Názáretben – Lk 4,21-30 – Jézust kiűzik

A magasztos igék után, igen, felocsúdik a tömeg. Mozgolódás támad. Mit képzel ez, kicsoda ő? Nem a József, az ács fia?! És akkor fordul a tömeghangulat.

1) *A csodavárók*

Jézus végignézi a zsinagógát megtöltő tömeget. Látja őket, a zsinagóga főnökétől kezdve az utolsó ácsinásig. Látja saját földijeit, rokonait, melóstársait. Kirajzolódik arcukon a féltékenység és a lenézés a magas róptű szavak hallatán. Valami ilyet gondolhattak magukban: „Szép-szép, amit mondasz, földi, de mi tudjuk, hogy senki fia vagy, egy csóró ácsé. Ne fitogtasd előttünk a tudásodat! Elég a duma, kisapám! Mi, csóró melósok tetteket várunk! Csodát! Azt mondták rólad, hogy csodákat tettél országyszerre! Nosza! Tégy idehaza is csodákat!”

2) *A próféta nem alkuszik*

A próféta nem azért próféta, hogy megalkudjon, még az anyja vagy a rokonai, földije kedvéért sem! A próféta nem alkuszik, nem beszél mellé. Szembeszáll saját fajtájával, beolvas nekik. Ugyanazon a hangon, ahogy a műhelyben beszéltek egymással. Nyersen, világosan, semmit sem finomkodva. Tudtukra adja, hogy tisztában van azzal, hogy a prófétának nincs becsülete saját házában, és házában sem. Illés sem, és Elizeus sem Izraelben tett csodát, hanem a pogányoknál. Illés Szidonban, Elizeus Szíriában. Elmondhatta nekik, hogy hitetlen néppel az Isten sem tud mit kezdeni! „Nektek nem kell az Isten Országá, amit nektek kellene felépíteni, nektek csak az Isten csodája kell, hogy csodáljátok, élvezzétek és tap-

soljatok neki. Ismerlek benneteket, sajnállak benneteket. Elmegyek!”

3) *Lincselés*

A kemény beszédre az előbb még ámuló-bámuló nép esztelen haragra gerjed. Felugrál, és követik a kifelé menő Jézust, aki ilyen helyzetekben a hegyre vagy a tóra vonult vissza, hogy rendezze gondolatait. A tömeg lincshangulatban, üvöltözve a hegy tetejéig követi, és készek arra, hogy letaszítsák onnan. Csak a Jézusból kiáradó határozottság akadályozza meg, hogy hozzáérjenek.

– A csalódott ember gyilkolni is képes. Vagy másokat, vagy magát. Mi cselekvők, vagy csodavárók vagyunk? Mi mire vagyunk ma képesek? Kitarítani és élni, vagy feladni és várni a vesztünket?